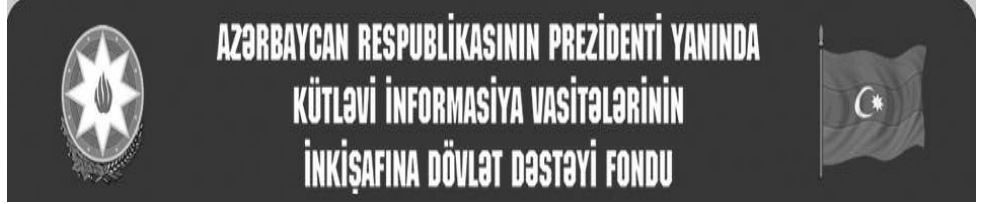


Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 150 (1518) 12 avqust 2017-ci il



AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA DÖVLƏT
DƏSTƏYİ FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

(əvvəli ötən saylarımızda)

Ermənistan SSR-nin sərhədlərində qonşu olan kəndlərdə də sakinlər birləşərək dayaq məntəqələri (postlar) yaratdılar. Bir nəfər də olsun "erməni diğasının" icazəsi olmadan Laçın rayonunun ərazisindən Xankəndinə, Qarabağa gedib-gələ bilmirdi. Göydə uçan hərbi vertolyotlar, təyyarələrin uçması məhdudlaşdı. Qırxqız dağlarında, Kotan qayanın üstündən uçan təyyarə dağa dəydi və qəza nəticəsində məhv oldu.

Hər gün sübhədən Günəş Laçın dağlarının başı üstündən boylanıb mürgülü gözlərini ovuşdurur. Şəfəqlərini da rayıb Ana abidəsini yuxudan oyadır. Sonra onu salamlayır.

- Salam, ana. Necəsən? Bu gecə necə rahatlanmısan, günün ağrılarına necə tab gətirmisən?

Ana abidəsi də analar kimi günün acısını, şirini qəbul edir, dinmir, danışmır. Gecələr ağlayır, sızlayır ki, eşidən olmasın.

Özünü o yerə qoymur, başını aşağı salıb körpəsini oxşaya-oxşaya sevməyinə davam edir, dizi üstə əyləşdirir.

yişmişdi, çevrilib arxaya, Günəşə baxmaq istədi, başını çevirib baxdı, amma o da hiss etdi ki, bu gün Günəş hər günkü Günəş deyildi. Küskün idi, rəngi də dəyişmişdi. Sanki bu gün Laçında, Ana abidəsinin başına nə isə bir hadisə gələcəyi ürəyinə dammışdı.

Bu günü həyəcanlı adlandırmaq, yoxsa dəhşətli desək daha dəqiq olar? Bəli, həmin günün axşamı Laçında olan vəziyyəti dilə gətirmək belə dəhşətdir.

Uzun aylardan bəri Dağlıq Qarabağla əlaqədar hadisələrin təşvişi ilə yatıb-duran,



Laçınım... Laçınım mənim



"Köhnə poçt" adlanan məhəllə ən hündür yerdə 1941-45-ci illərdə Böyük Vətən Müharibəsində həlak olan Laçınlıların xatirəsini əbədləşdirmək üçün Xatirə kompleksi inşa edilmişdi. Gözəl mənzərəli bu yerdən baxanda şəhərin hər yeri görünürdü. Ağacalar, bəzək kolları və güllər hər bir mənzərə, gözəllik bəxş edirdi. Yüz pilləkəni addımlamaq adamları daha da qürreləndirirdi. İkinci Dünya Müharibəsində yüzlərlə laçınlılar öz qanı, öz canı ilə Böyük Qələbəni yaxınlaşdırmışdılar. Neçə-neçə həmkəndlilərimiz yaralanaq əlil olmuşdular, neçə-neçə həyərliyimizin hələ də ölüm haqqında "qara kağızı" gəlməmişdi. Onun yolunu gözleyenlərin gözləri yollara dikili qalmışdı. Yüz pilləkənə çatmamış sağ tərəfə dönüb baxmasan, Ana abidəsini ziyarət etməsən, heykəlləşmiş, daşadönmüş Ana və onun qucağındakı körpə səndən küsər, səni bağışlamaz...

Ana həmişə Günəşin üzünə şax baxır, körpəsinin gözləri qamaşmasın deyərək onun yerini dəyişdirir, bu dizinin üstündən alıb o birisinə qoyur.

Ana abidəsi analara olan hörmət, məhəbbət, sədaqət, etiqad rəmzidir. Üzündə ismət hissi olan analar övlad, vətən, torpaq yolunda hər cür əzab-əziyyətə qatlaşıb, möhkəmləşib, axırda da heykəlləşib Laçında qaldı.

31 iyul 1989-cu il. Günəş bu gün küskün idi. Ana abidəsini oyatdısa da içindən bir göynək, yanğı vardı. Ona baxıb gülümsədi, ancaq bu elə gülümsəmə deyildi, elə bil ürəyinə nə isə dammışdı. Buna baxmayaraq ana körpəsini yenə adəti üzrə yuxudan oyatdı, sevə-sevə oxşadı. Körpə gözlərini açdı. Ana yenə körpəsinin gözləri qamaşmasın deyərək onu əks tərəfə çevirdi. Körpə bu gün Günəşə baxmaq istədi, artıq gec idi. Ana onun yerini çoxdan də-

daim əsəbi gərginlik keçirən, bu münaqişələrin nə ilə qurtaracağını bilməyən adamlar yenə də həyəcanlı, narahat idilər.

Hadisələr Zabuk dərəsindən, Həkəri çayından Laçına doğru avtomat atəşlərinin tükürpədicisi səsindən başladı. Erməni ekstremistlərini müşahidə edən Sovet Ordusunun hərbiçiləri patrona qızırğandırdılar. Ermənistan SSR-nin Gorus rayonu istiqamətindən 15-20 yük dolu maşınlar guya Xankəndi şəhərində yaşayan ermənilərə humanitar yardım, tikinti-inşaat materiallarını çatdırmaq üçün Laçından keçməli idilər. Yük maşınları saxlanarkən müəyyən olmuşdur ki, yükün altında hərbi sursatlar vardır. Bundan Sovet ordusunun əsgərlərinin xəbəri olmamışdı. Adamlar bu səs-küyə görə küçələrə tökülüşmüşdülər. İlk yaralanan Gürcüstan SSR-nin Bolnisi rayonundan olan inşaatçı tələbə, ADU-nun fizika fakültəsinin tələbəsi Məhəmməd qıçından, başından, ümumiyyətlə üç yerdən yaralanmışdı. Tələbənin "günahı" bu idi ki, atəş səsini yaşadığı Əvəz Verdiyev adına Laçın şəhər orta internat məktəbinin həyət qapısına yaxınlaşıb qarışıqlığın, atəşin səbəbi ilə maraqlanmışdı.

12 uşaq anası Ayna Quliyeva Laçın şəhərinin "Köhnə poçt" adlanan məhəlləsində yaşayırdı. Ana küçəyə çıxmaq istəyirdi ki, körpə balalarından bir xəbər bilsin, onları bu qorxulu yerdən uzaqlaşdırın.

Lakin, elə bu vaxt namərd gülləsi onun qıçını parça-parça etdi.

Bu vaxt Ana abidəsi öz balasını bağrına basdı, o da Ayna ana kimi istəmirdi ki, güllə onun balasına dəysin. Anaların feryadı, günahsız adamlara atılan güllələrin səsini eşidilməz etdi.

Balaca Hikmət Abbasova, müəllim Heydər Cəfərova güllə öz həyətlərində dəyib, yeniyyətə Faiq Əlbəndova isə şəhərarası avtobus gözlədiyi yerdə. Yaralananların siyahısında Abuzər Bayramovu, Vahid Bağirovu, Zakir Məmmədovu, Taleh Bayramovu və başqalarını da əlavə etmək olar. S.M.Kirov küçəsi, 3 nömrəli evin 18-ci mənzilinin (sahibi Firəngiz Həşimovadır) pəncərəsinə deşən güllə pərdəni yandıraraq keçib tavana, evdə yanğın hadisəsi baş vermişdi. Neçə mağazanın şüşəsi çilik-çilik olub, bufetçi Yaqub Şükürovun, "QAZ-24" markalı avtomasını, milis mayoru Rafiq Novruzovun "Niva" markalı avtomasını, şose yolu üstündəki təbii qaz xəttinin boruları güllələrdən xəlbir kimi deşik-deşik edilib, Bayram Baxışovun "Zaporjets" avtomasını zirehli hərbi maşın konserv qutusu kimi yoğurub yığmışdı bir yerə.

SSRİ Ali Soveti Rəyasət heyətinin fərmanı ilə Ayna Quliyevaya "Qəhrəman ana" adı verilmişdi. Ayna ananın taleyində qara və zülmü günlər başlamışdı. O, həyat yoldaşı Məhyəddin ata ilə əbədi olaraq ayrılmalı olmuşdur.

Qara torpağın üzü yaman soyuqdu, onu öz qoynuna almışdı. O vaxtdan Ayna ana saçının birini ağ hördü, birini də qara. İqtisadi cəhətdən dolanışıqı çətin olan Laçın şəraitində 12 övladına həm ana oldu, həm də ata. Böyük oğlu Afətin ilk qazancını əlinə alandan gözləri yaşla doldu. Ürəyində taleyindən bərk gileyəndi, demək uşaq vaxtında balam qazanc gətirdi, yəqin ki, Məhyəddin ata sağ olsaydı, heç qoyardı Afət işləsin bu vaxtında. Sonra bu fikirlərindən daşındı, Allah-təalaya çox şükür, Afət kişi olub, atasını əvəz edir.

Erməni ekstremistləri tərəfindən qızıqırılmış saqqallı "əsgərlərin" gülləsinə nə üçün ana hədəf olmalı idi? Bu bir yana, Laçın və onun sərhəd kəndlərinə basqın edən saqqallı erməni terrorçuları Sovet Ordusu üçün istehsal olunan müasir silahlarla yaraqlanmışdılar. Onlara silah verən hərbiçilərin fikri nə idi görəsən? Bunu kimdən soruşmalıyıq, görəsən bu suallara kim və nə vaxt cavab verəcəkdir?

Budur, analar əziz övladlarını Silahlı Qüvvələrdə xidmət etməyə yola salmağa belə qorxurlar. Qorxurlar ki, balalarını son zamanlar orduda baş verən qanunsuzluqlar, özbaşınalıqlar əllərindən ala bilər.

Nemət BƏXTİYAR
AJB-nin üzvü,
Qarabağ müharibəsinin
veteranı



ƏDALƏT •

12 avqust 2017-ci il